

FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
A „MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG“ KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre . . . . . 6 korona
Félévre . . . . . 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
ZSITVAY NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelék).

Hollán Ernő.

A múlt hónap végén tevékeny munkásai közül ismét elveszített egyet a magyar közélet. *Hollán* Ernő nyug. altábornagy halt meg hosszú gyötrelmes szenvedés után. Az elhunyt egyike volt a legszélesebb képzettségű főurainknak; a szabadságért küzdő vitéz katona, a tudós mérnök, törhetlenül szabadelvű politikus, melegszívű, okos magyar hazafi, minden ízében lovagias, fenkölt nemes ember hunyt el *Hollán* Ernőben.

Hollán Ernő 1824-ben született Szombathelyen, régi nemes családból. Középiskolai tanulmányait végezve, a bécsi hadmérnöki akadémiába lépett s mint főhadnagy a hadmérnöki karban Lembergben érte meg a szabadságharcot. 1848 június 1-én századossá neveztetett ki a 9-ik honvédszászlóaljhoz s a különböző rangfokozatokon keresztül csakhamar vezérkari ezredességig emelkedett. Tevékenysége e korszakban leginkább Pétervárad védelme körül összpontosult és kiválóan az ő érdemének tulajdonított, hogy ezen erőd 1849 tavaszán nem Eszék, ugyanazon évi augusztusban nem Aradvár sorsára jutott. A vár átadási feltételeihez képest Szombathelyre internáltatott. 1850—65-ig mint kulturmérnök és magasabb vasuti hivatalnok

működött. Tevékenysége e mellett az irodalom terére is kiterjedt; 1851-ben a tudományos akadémia levelező, 1861-ben rendes, 1872-ben pedig tiszteleti taggá választotta. A hatvanas

években több munkát, emlék- és röpiratot írt nemzeti közlekedési politikánk érdekében, majd orsz. képviselővé választatott s kivált katonai kérdésekben volt szava döntő a képviselőházban.

Midőn az első magyar miniszterium gróf *Andrássy* Gyula alatt megalakult, *Hollán* a közmunka- és közlekedésügyi miniszterium államtitkára lett, majd 1870-ben ugyanily állást töltött be a honvédelmi miniszteriumban. Később, a hetvenes évek közepén, mint a delegáció tagja vitt vezérszerepet a vezérkar és tábortüzérség és katonai képzőintézetek szervezési munkálataiban. Ebbeli érdemei elismerésül vezérőrnaggyá, később honvédkerületi parancsnokká, majd 1881-ben altábornaggyá neveztetett ki. Kevéssel azután ő Felsége által adományozott belső titkos tanácsosi czimmal, mint katona nyugalomba vonult.

Hollán Ernő másfél év óta betegeskedett s azóta nem vett részt a közéletben; ravatalát szomorodott szívvel állta körül a magyar társadalom, mely tevékeny munkását veszítette el az elhunytban.

HOLLÁN ERNŐ.

Mint legmegbízhatóbb és legolcsóbb
magvak beszerzési forrása

ajánlható

Mauthner Ödön

és kir. udvari szállító magkereskedése

Budapesten, VI. ker., *Andrássy*-út 23. szám.

A magyar iparért.

Mult héten Hódmezővásárhelyen és Baján ipari kiállításokat tartottak. Ezek a kiállítások újabb bizonyosságát adták annak, hogy a magyar iparnak nincs oka szégyenkezni az idegen előtt.

A magyar ügyességnek és találékonyságnak remekeit láttuk itt is, ott is, de lám, azért ennek a két kiállításnak mégis szégyenkeznie kellett. Országos férfiak, miniszterek és politikát csináló előkelőségek hiányoztak innen, pedig ezek adták ki a jelszót a magyar ipar pártolására. A jelszót kiadták és szép beszédeket tartottak mellette, de e legelső kapóra jött kiállítások alkalmából elmulasztották bebizonyítani, hogy az ipar pártolás jelszava komoly, az egész ország gazdasági életére kiható mozgalomnak jelenti kezdetét. Fülünkbe csengenek a szép szavak és sajnáljuk, hogy azok, kik oly szépen tudnak beszélni, nem jelentek meg a munka színhelyein a magyar közönség előtt.

Ilyen a magyar felbuzdulás: szalmaláng, melynek fénye világít, de meleget nem ad. A magyar ipar a hangoztatott jóindulatból még meg nem él. Az iparnak megrendelés kell, a megrendelésekhez olyan közönség kell, amely a nemzeti termelést még áldozatok árán is pártolja. De hiszen éppen ilyen közönség hiányzik az egész iparpártolási mozgalomból. Pedig ez a mozgalom régi eredetű már. Tudjuk, hogy a hazai iparpártolás terén a nagy Kossuth volt a kezdeményező a negyvenes évek elején, amikor igyekezett az egykor virágzó magyar ipart talpra segíteni. Azóta sok rázkódtatáson mentünk keresztül; mezőgazdaságunk válságból válságba esett, kereskedelmünk elfajzott s idegen érdeket szolgálva, a sorvadás sorsára juttatja a magyar ipart.

Tagadhatlan, hogy a magyar ipar fejlődésének óriási akadályokat gördített eléje 30 év alatt az Ausztriával megkötött vámközösség, melynek alakja mindig olyan volt, hogy Ausztria fejlettebb ipara könnyen legyűrhetette a nehezebb magyart ipart. Azonban ez csak az érem egyik oldala, mert az érem másik oldaláról a magyar közönségre olvashatunk le vádakát. Közönségünk 30 éven át tüntetőleg mellőzte ipari szükségletei beszerzésénél saját tisztas iparát. Derűre-borúra vásárolta s vásárolja a közvetítő kereskedelem által behozott tetszetős külsejű, olcsó, de silány minőségű osztrák ipari gyártmányokat s lelkiismeretfurdalás nélkül türte, hogy a magyar ipar belepusztuljon ebbe a versenybe, ürességtől kongjanak a műhelyek s a munkások az elzúllás útjára térjenek. Mert micsoda óriási tévedés és feladása a nemzeti munka és termelés védelmének, hogy évente 1000 millió frtnyi osztrák iparcikket vásárol a magyar közönség,

mely összegnek kétharmada bizvást idehaza maradhatna a magyar iparos zsebében; hiszen a magyar ipar legnagyobb részét felveszi már a versenyt a külföldivel úgy a minőség, mint a kivitel tekintetében.

A magyar vásárlóközönségnek arról az elemi hibájáról le kell tennie, hogy előnyben részesíti s megfoghatatlan előszeretettel vásárolja az idegen iparcikket. Közönségünk, még ha szerényebb anyagi helyzetben van is, tüntet a külföldi cikkek mellett, vásárolja azokat — hiuságból, majmolásból vagy kényelemszeretetből.

Mindezen gyarlóságok miatt idegen ipar hizik magyar zsiron s a mi vérünkben való vérünk haláltusát vív.

Hát ezen a bajon ujságcikkkel és szavatokkal javítani nem lehet. És semmiféle nemes felbuzdulás és nagyszerű elhatározás nem is kell ide. Mindössze az kell, hogy *magyar ember csak magyar gyártmányt vásároljon*. Ő maga ennek kárát nem vallja s a nemzeti termelésnek milliókat ment meg vele. Ez az iparpártolás mindenkinek módjában van s ebből kérünk a magyar ipar számára: szavak helyett megrendelést, biztatás helyett nyitott bugyellárist.

Mi lesz a kiegyezéssel?

Az osztrák törvényhozókat ismét hazakergették, amint hogy ezt várni is lehetett. Az osztrák honatyák ugyanis folytatták a régi nótát; fűtytyel, lár-mával kezdték meg a rájkszrát üléseit s betört orokkal végezték. Ilyen rakoncátlan, szenvedélyes néppel persze boldogulni, munkát végeztetni nem lehetett, tehát a rájkszrát üléseit újra felfüggesztették, anélkül, hogy a kiegyezés Ausztriában törvénynyé vált volna. És nem is remélik már, hogy rendes uton-módon törvénynyé válják, mert ha a törvényhozókat újra összehívják, legfeljebb megint a régi botrányok ismétlődnek.

Évek óta türelemmel várunk, hogy Ausztria rendbe jöjjön magával s ez még jobban belebonyolul zavarába. Kérdés most, mi lesz a vége ennek a zavaros helyzetnek?

Széll Kálmán miniszterelnök erre a nehéz kérdésre már is megadta a helyes feleletet. Ő ugyanis úgy nyilatkozott, hogy ha Ausztriában megszűnik is az alkotmányosság, azért a szoroson vett közösségek Ausztria meg Magyarország között továbbra is megmaradnak, csak hogy nem úgy intézik el azokat, mint eddig intézték. Meg kell pedig maradniok a közös ügyek egynémelyikének azért, mert ő Felsője a pragmatika szankezió értelmében Magyarországot s a Lajtántuli tartományokat együttesen birtokolja, az uralkodó személye tehát és az irányában fennálló kötelességek közösek maradnak. De a kvóta megszűnik s megszűnik a delegáció meg a közös miniszterium is, miután Ausztria alkot-

mányos képviselével nem állhatunk szóba. Ezek helyébe valamely oly elintézési módot kell keresni, amely a magyar nemzet teljes állami önállóságának megfelel. Mi lesz ez a mód, azt még nem tudjuk, mert ennek megválasztása attól függ, hogyan fejlődnek az osztrák viszonyok, olyannak kell azonban lennie az elintézésnek, hogy az közjogainkon egy szikrányi csorbát se üssön. A kiegyezést pedig nincs mit féltenuünk, bármilyen történjék is a végleges rendezkedésig, mert úgy állapotunk meg az osztrák kormányval, hogy amely pillanatban a kiegyezésnek csak egyetlen pontját is be nem tartaná Ausztria, megszűnik az érvénye az egésznek s minden alkudozás nélkül rátérhetünk az önálló vámterületre.

Széll miniszterelnök kijelentéseiből kitűnik, hogy az osztrák alkotmány bomlásával együtt a 67-es kiegyezés alkotmányára is a bomlás elkerülhetlen sorsa fog bekövetkezni, ami nem is lehet másként. Az előttünk lebegő végső megoldás nem lehet más, mint a personális unióra való áttérés, amely szerint mindkét állam visszanyeri egymástól való függetlenségét s csak az uralkodó személye marad közös. Ily körülmények között, mikor erre az áttérésre minden lehetőség meg van adva, a régi 67-es alaphoz való hü ragaszkodás a magyar nemzet törvénytiszteletének diszére válik ugyan s ideig-óráig van ebben a ragaszkodásban sok okosság is, mert a gyors és nagy átalakulással járó rázkódtatások mindég aggályosak. Kormányunk tehát a kipróbált alapot nem akarja lábai alul végleg elveszteni s ez az elvhűség tiszteletre méltó. De lassanként mégis csak enged egy-egy lépésnyi tért a körülmények kényszerítő erejének. És úgy látjuk a jövőt, hogy a 67-es alap lassanként mind szűkebbé válik, míg végre hiveinek át kell vonulniuk a personális unió védsánczai közé.

Az idevaló átvonulásnál az egész nemzet örömmel fogja követni a kormányt.

Munkások biztosítása.

Hirt adtunk már arról, hogy Darányi földművelésügyi miniszter egy gazdasági munkás- és cselédsegélypénztár létesítése ügyében törvényjavaslatot nyújtott be a képviselőházhoz. A képviselőház most tárgyalta a javaslatot s el is fogadta azt egyhangulag úgy, hogy jövő évtől kezdve már törvény válik belőle.

A törvényjavaslat értelmében egy „Országos gazdasági munkás- és cselédsegélypénztár” szerveznek, melynek feladata tagjait segélyben részesíteni. Tag lehet minden gazdasági cseléd és munkás. A rendes tagok az élvezendő kedvezmények szerint heti 20 fillért, vagy heti 11 fillért fizetnek; a rendkívüli tag tagsági díja pedig évi egy korona.

Nézzük most, mit kap a tag a díjbefizetés ellenében.

1. Baleset esetén ingyen gyógykezelik; időleges

munkaképtelenség esetén, legfeljebb 60 napig, napi egy korona segélyt kap.

2. Baleset miatti rokkantság esetében legfeljebb 60 napig egy koronát, azontul havonként legfeljebb tíz korona segélyt kap.

3. Baleset miatti halál esetében az elhalt családja egyszersmindenkorra 400 korona segélyt kap.

4. Rokkantság esetében havonként legkevesebb 10 koronát kap.

5. 65-ik életévének elérésekor — jogai épségben hagyásával — 100 koronát kap.

6. Halál esetén, ha már 5 évig tag volt, 200 K., ha 10 évig, 250 K., ha 15 évig, 270 K. segélyt kap családja.

Mindezt kapják a rendes tagok, heti 20 fillérért. A heti 11 fillért fizetők, ugyanezen szabály szerint segélyeztetnek, csak hogy a 4., 5. és 6. pontban megállapított segélyösszegeknek csak a felét kapják. A rendkívüli tagok, ide értvén azokat is, akikért csak a munkaadó fizet, csak az 1., 2., 4. és 5. pontokban megállapított segélyeket igényelhetik. A tag halála esetén kiszolgáltatandó segély fele az özvegyet s fele — fejenként egyenlő részben — a gyermekeket illeti. Ha özvegy nem marad, az egész a gyermekekre esik és fordítva. Megemlítendő még, hogy a tagok közül kizárható, aki büntett miatt elítéltetett, vagy aki az állami és társadalmi rend ellen kihágást követ el.

A pénztár bevételét a tagdíjakon kívül, az állam 100,000 korona évi hozzájárulása képezi, de főként a birtokosok hozzájárulása, akik *cselédjeik után fejenként évi 120 fillért tartoznak fizetni* és ezen összeg fejében cselédjeiket baleset ellen már biztosították. Csakis ezen hozzájárulás árán érhető el, hogy a pénztár a munkásoknak oly olcsón képes igen jelentékeny előnyöket biztosítani.

Mint e rövid ismertetésből is kivehetjük, a létesítendő intézmény valóságos jótétemény lesz a gazdasági cselédekre és munkásokra nézve, ezért szívből üdvözljük ezt a törvényalkotást s kívánjuk, hogy a magyar népnek javára váljék!

Kossuth Ferencz utja.

Van Tolnamegyének egy nagy darab földje, négy község lakja: Öcsény, Decs, Pilis, Alsó-Nyék. Ezt a négy községet együtt hívják Sárköznek. Olyan igaz magyar nép lakja, amilyen fájdalom, csak kevés van már hazánkban. Ez az olthatatlan hon-szeretettől megáldott nép akarta Kossuth Ferenczet, a nagy Kossuth fiát látni.

E hó 10-dikén, vasárnap, járt közöttük Kossuth Ferencz. Vele voltak Rátkay László, Pichler Győző képviselők is. Attól a perectől kezdve, hogy a helyi érdekű vasut Tolnamegye határát átlépte, diadalmenet volt Kossuth utja. Csak véletlenül tudták meg az újságokból, hogy arra megy s a rendkívüli dologidő daczára mégis rengeteg számban várták mindenütt az állomásokon.

Késő esti órákban érkezett a vonat Szegzárdra, hol ezerre menő főből álló közönség várakozott az indóháznál.

Vasárnap reggel $\frac{1}{2}$ 8 órakor ült Kossuth kíséretével kocsira, hogy megkezdje sárközi útját. Fél kilenczkor érkezett a hosszú kocsisor Sárköz határához, hol Boeskár Ferencz tanító fogadta az érkezőket, majd Horváth József bíró az előljárásiág élén. Negyvennyolcz lovas vágatott el Kossuth előtt s a vezérük jelentette:

„Dani János jelentem alásson Kossuth Ferencz uramnak — kirukkoltam 48 lovassal.”

Igy jelentkezett később Batai József Deesen s mások a többi községben. Szép látványt nyújtott a község. Az egész népesség összegyűlt az Isten háza előtt, hol a tűzoltóság s a remek ruházatu nők állottak sorfalat, kiknek nevében Nádi Erzsébet nyújtott esokrot Kossuthnak. Eszép helyen Dömök Péter ev. esperes fogadta Kossuth Ferenczet szép szavakkal. Az üdvözletre adott válasz után indult a menet Dees felé, mely község az ünnepély központja volt. Negyvennyolcz lovas elől, utána az iskolásleányok, oldalt sorfalat állva a nők.

Deesen szabad ég alatt állott az emelvény, mely körül gyűltek a népnek ezrei. Mikor Kossuth felemelkedett, lelkes örömrivalgás üdvözölte. A hazaszeretetről, az elvhüségéről beszélt nekik Kossuth és minden szavát éljenriadalom követte. A ruháját csókolgatta, a ki érte, virágokat dobáltak rája.

Délután 4 órakor folytatta útját Kossuth Pilis felé s onnan Alsó-Nyékre, Kossuth itt ismét buzdító beszédet tartott. Leáldozott a nap, mikor az időközben már 200 főre szaporodott lovascsapattal élén a több száz kocsiból álló menet zászlósan Batta-székre érkezett, hol Kossuth és kísérete vonatra szálltak.

Meghatóan szép és lélekemelő jelenet volt, mely Öcsény előtt játszódott le. Hat öreg honvéd állott térdben félig összeesve az utszéken. Könypergett az arcukon. Ruhájuk szegényes, őszhajuk a vállukra omlott s néztek arra felé, a honnan Kossuth kocsija jött. Mikor eléjük ért, az egyik kiválott közülök, reszkető kezével tisztelegve hajtotta meg a kardot Kossuth előtt. A névtelen hős erőre kapott, valami emlék átjárta a lelkét, mikor szolt:

— Jelentem alásson kirukkoltunk!

Aztán a kard kiesik kezéből s zokogva ráborul arra a kézre, mely valaha édesatyját simogatta, Kossuth fiának a kezére...

Erős vára volt a függetlenségi elveknek Sárköz eddig is; ettől a naptól fogva még bevehetetlenebbé vált. Mikor a vasut megindult a sötét éjben, az esti szellő még sokáig vitte utána a dalt:

... Ha még egyszer azt izeni ...

Czimersértés ügye a képviselőházban.

Megirtuk már, hogy a budapesti egyetem épületén a magyar czimer keresztjét, bizonyosan valamely éretlen fiézkő, megrongálta. Ebből nagy zajt ütöttek egyesek és valláskérdést igyekeztek belőle csinálni, ami helytelen dolog volt, mert hisz ma még azt sem tudják, ki és miért követte el a czimersértést. Mégis ezt az ügyet Hangan János a képviselőházba is bevitte, heves hangon fogván kérdőre Wlassics közoktatásügyi minisztert, hogy van-e tudomása a dologról, szándékozik-e szigorú vizsgálatot megindítani és a tetteket példásan megbüntetni? Wlassics azzal felelt erre a kérdésre, hogy igenis ebben a sajnálatos esetben úgy az egyetemi hatóság, mint a bünyenyítő hatóság szigorú vizsgálatot rendelt el, amely még nincs befejezve. Legyen róla meggyőződve a képviselő ur, hogy ha sikerül a tetteket vagy a tettet felfedezni, a legszigorúbb büntetéssel sújtatik. Ennyit tán fel is tehet felölünk, mert azt még sem gondolhatja, hogy midőn ilyen gyalázatos eselekményről van szó, a kormány ne venne igénybe minden törvényes eszközt ennek megtorlására és a tettek kikutatására.

Kérdem a képviselő urat: szabad-e akkor, midőn a képviselő ur nem tudja, hogy beszámítható ember követte-e el a tettet, nem tudja, hogy nem egy suhanéz tettéről van-e szó, azt mondani, hogy ezzel megfosztják az egyetemet katolikus jellegétől? Kérdem a képviselő urat, tudja-e, hogy egyetemi polgár követte el? De tegyük fel azt az esetet, amit én csaknem kizártnak tartok, hogy egyetemi polgár követte el. Hát nem követnek el elvetemült egyéniségek a hitnek szentelt helyen, a templomokban is gyalázatot? A képviselő ur sokkal méltóságteljesebben teljesítette volna hivatását, ha ilyen okozati felállítástól tartózkodott volna, mert akkor a sajtónak egy része sem vitte volna e kérdést a politikai térre, mert ehhez a politikának semmi köze sincs. Én, sajnos, mélyen érzem e helyről, hogy közéletünket vallási türelmetlenség, a felekezetek szűkeblősége zavarja. Higyjék el uraim, így végezte a miniszter, kevesen vagyunk magyarok s ha a magyarságba még beleékeljük a vallási türelmetlenség ékét, akkor ez a legnagyobb bűn, megbocsáthatatlan bűn. Ha mi közéleti kérdéseinket vallási szempontból tárgyaljuk, akkor ez országnak jövője forog kockán. Legyen róla meggyőződve a képviselő ur, hogy ennek az országnak intelligens közönsége jól tudja azon veszélyt, amelyek ezzel járnak és hogy mi vállalva, egyesült erővel és feltétlenül kitarva, azt semmi körülmények közt meg nem engedhetjük, hogy ebben az országban a felekezeti kérdések uralják a politikát. A Wlassics választát általános megnyugvással vették tudomásul.

Az emberirtó.

A helyzet ismerői, sőt azok is, akik csak valamennyire ismerik a népet, belátják annak a mondásnak igazságát, hogy aki a népnek pálinkát ad, kezében tartja magát a népet és hogy ezt a befolyást ritka esetben fogják fenkölt czélok elérésére fordítani, azt eleve állíthatjuk. A nép tudja és érzi ezt, de sokkal gyengébb, sokkal inkább képtelen a csábításoknak ellenállani, semhogy az elévetett hálóból ki birna menekülni. Ne a magunk szempontjából

nézzük a kérdést, hanem szálljunk le a nép körébe, igyekezzünk lehetőleg az ő szemével áttekinteni a helyzetet és felfedezni azokat az indokokat, a melyek a nép egyes tagjainak elhatározását irányítják.

A nehéz munkával elsanyargatott munkás, a kitől az esetek legtöbbszörében a boldogulásnak, a jobb létnek, a biztatóbb jövőnek még reménye is el van zárva, keresi a megnyugvást, a gondoktól, a fenyegető kilátásoktól való menekülést és ezt ritkán tudja egyébként elérni, mintha a pálinkás üveghez nyul. Ez elesendesíti aggodalmait, enyhíti fájdalmait és rózsásabb színben mutatja egy a jelent, valamint a jövőt. E mellett a nehéz testi munkára ítelt emberek a dolog természeténél fogva jobban vonzódnak az alkohol után, mely legalább egyelőre felkorbácsolva a meglevő erőket, a kimerültséget és ellankadás helyébe annak ellenkezőjét ülteti.

Teljesen szavahihető és a dologhoz értő emberek véleménye szerint felvidéki vármegyénkben a koreszmában nemcsak rábeszélnek a szegény népet minden rosszra, hanem kitudják tőle azt is, mily eszközökkel kívánták a nép jóakarói és megmentői a népre hatni s minden jó tanácsra, amit azoktól kaptak, esténként legott beadják a szegény áldozatoknak az uszorások kifecszamított észjárásu tanácsait. De nemcsak a lelkét mérgezik meg a szegény népek. Az a pálinka, amit a falusi koreszmárosok kimernek, igen sokszor nem pálinka, hanem mérges hatású savakkal feleresztett maró alkoholos keverék, mit a koreszmárosok azért kotyvasztanak össze, mert ezzel leplezik az alkohol hiányát s a népben azt a hitet keltik, mintha az valódi, de erős pálinka volna. Ez, ha hozzászokik is a szervezet, lassanként aláássa az egészséget, megbénítja a szellemi tehetséget. Akaratnélküli érzéketlen bábbá teszi azt, aki sok időn át issza.

A S... on Hevesben alakult fogyasztási szövetkezet korlátolt italmérési joggal rendelkezik s mikor első időkben mérni kezdte a hamisítatlan pálinkát, a nép gyengének tartotta s nem akarta inni. Csak idő multával, mikor a szervezet némileg hozzászokott a hamisítatlan italhoz, látta be mindenki, hogy melyik a valódi pálinka és melyik a mérge. Megegett. aztán, hogy egyik-másik szövetkezeti tag bevetődött a szomszéd községben a koreszmárosokhoz és ivott annak a pálinkájából. Mi lett a következmény? A rosszullét elvitázhatatlan tünetei mutatkoztak rajta: szédülés, gyomorbántalmak, nagyfokú fejfájás. Azok beszélték mindezt, akikkel megtörtént.

Ily dolgokat tapasztalva igazán sajnálnunk kell a szegény népet. Ajánljuk ezt a figyelmébe azoknak, akik az ország sorsát intézik, de azoknak is, kik a népnek barátai, annyival is inkább, mert a visszaéléseknek nemzeti létünket veszélyeztető következményei vannak. Tekintsünk csak vissza a lefolyt években megejtett ujonezozásokra. Már most is vannak faluk, ahol alig akad katonának alkalmas le-

gény. Szükséges tehát, hogy gátat vessünk rombolásainak, nehogy megingassa nemzeti létünknek alapjait. Hogyan? Erre ez idő szerint egyelőre csak egy mód van. Vegyük ki azok kezéből az italmérési jogot, akik ezt a nép megrontására használják. Adjunk a népnek hamisítatlan italt, nem pedig olyant, melynek fogyasztása a szervezetben az újabb ivásnak folyton erősbbödő szükségérzetét kelti. Az országban folyton alakuló fogyasztási szövetkezeteket fel kellene ruházni korlátlan italmérési engedéllyel, mert az említett ezélt elérni csakis így lehet.

KÜLFÖLD.

Khinai háboru. Ázsia legnagyobb és legnépesebb országában egyre növekedik a veszedelem, terjed a lázadás. A khinai népnek gyűlölete most teljes kifejezésre jut, melyet a művelt európai bevándorlókkal, letelepedőkkel szemben táplált. Pekingből, az ország fővárosából egy hét óta nem jött hír, mert a távirati drótokat elvagták. A külföldi nagyhatalmak képviselői idejekorán elszállították családjukat az európai hadihajókra, hol biztonságban vannak, de könnyezve gondolnak a Pekingben maradt nagykövetek életére.

Mint legközelebb fekvő hatalom, az orosz vonult be legelőbb seregével a szárazföldre. Ötezer kozák 20 ágyuval indult Pekingbe, hogy a külhatalmak érdekeit ott megvédje. A bevonulás az idegen nagykövetek beleegyezésével történt meg, tehát a veszély mindenestre nagy lehet, különben minden nagykövet a saját hatalmasságától kért volna segílyt, de az későre érkezett volna. Tehát beengedték a muszkát.

Azonban ez még igen csekélység arra, hogy Peking egy és fél millió lakosával szemben megvédje a nagykövetségek érdekeit. A lázadó boxerek százezerre menő csapatokban járják be a nagy birodalom tartományait és úgy látszik, hogy a khinai kormány még szítja a lázadást, mert a régi miniszterei helyébe most mind idegengyűlölő embereket nevezett ki. Még az ágyuk nem dördültek meg, de legközelebb arról is hirt kapunk, mert bizonyos, hogy ez a tudósítás csak a távirati drótok elszakításán mult.

Azt is híresztelték, hogy az anyacsászárné az orosz nagykövetségre menekült, hanem ez a hír nem felel meg a valóságnak. Mi csak attól tartunk, nehogy a khinai koncz felett összekapjanak az európaiak és egy nagy és veszedelmes háboru legyen folytatása az ázsiai forradalomnak. A nagyhatalmak még ezideig mindenben egyetértve járnak el az ázsiai rend helyreállításában.

Angol-bur háboru. A nagy világesemények színhelye változik. Most a khinai borzalmas lázadást és annak kifejlődését várják mindenfelé, hanem az afrikai angol-bur háboru megtartja érdekességét a nagy világesemény mellett is. A burok újra győztek. Az előnyomuló angol seregnek 4 zászlóalját teljesen megsemmisítették, úgy, hogy csupán 6 angol jött vissza hirt hozónak a szomorú végü harcáról. Ebből látszik, hogy

a burok még most is erősen tartják a szabadságharcot.

Buller angol tábornok azt sürgönyzi, hogy a Majuba-hegyet elfoglalta s reméli, hogy vesztesége nem több 100 embernél. Ez azt jelenti, hogy az angolok Natál felől is elérték a transzváli határt, de az a kis hátrahagyott őrség is kemény dolgot adott a határhegyeknek.

Pretória megszállásánál szabad lett az angol foglyok nagy része, mert a burok nem vitték magokkal a hegyek közé. 150 tiszt és 3500 legény nyerte vissza szabadságát, akik mindazt mondják, hogy a burok igen tisztességesen bántak velük. 200 angol a kórházakban maradt és a burok csak 900-at vittek magokkal további fogságra. Érdekes, hogy a Pretóriába vezető sürgönydrótokat mind elvágta a burok az angol főszereg háta mögött. Róberts angol fővezér még bizonytalan ideig marad Pretóriában, mert csapatai a gyors meneteléstől kifáradtak. Az angol-bur háború tehát tovább foly.

Magyar lovak a délafrikai háboruban. Fiuméből jelentik, hogy John Hotham ezredes odaérkezett és onnan Magyarországra jön, hogy az afrikai hadsereg részére magyar lovakat vásároljon. A *Matin* gőzös hat-száz magyar lovat viszen ismét a napokban a dél-afrikai háború színhelyére.

Előfizetési felhívás.

1900. július hó 1-ével új előfizetést nyitunk a

FÜGGETLEN UJSÁG-ra.

Előfizetési ár:

Egész évre 6 korona, félévre 3 korona,
negyedévre 1 korona 50 fillér.

Azon tisztelt előfizetőinknek, kiknek előfizetése június hó végével lejár, egyidejűleg külön levélben megküldöttük az előfizetés megújítására szolgáló postautalványokat, melyekkel kérjük az előfizetéseket **mielőbb megújítani**, nehogy a lap szétküldése fennakadjon. Legyen szabad tisztelt előfizetőinket egyuttal arra is kérni, hogy előfizetésüket **lehetőleg félévre ujítsák meg**.

Hat év óta szolgálja már a „*Független Ujság*” önzetlenül és híven a magyar nép érdekeit s büszkeséggel mondhatjuk, hogy feladatunknak mindenkor becsülettel megfeleltünk. Lapunkat oly gazdag tartalommal és oly előkelő kiállításban jelentetjük meg, a melylyel egyetlen ilyenemű magyar lap sem versenyezhet. A szerkesztőség **nem kimél semmi anyagi és szellemi áldozatot**, hogy olvasóink igényeit kielé-

githessük s ezért méltán fordulhatunk tisztelt tisztelt előfizetőinkhez azon kérelemmel, hogy bennünket **pártfogásukkal támogassanak** és minél tömegesebben rendeljék meg a „*Független Ujság*”-ot.

Ezért tisztelettel kérjük, hogy lapunkra **ne csak eddigi olvasóink fizessenek elő, hanem sziveskedjenek lapunkat terjeszteni s vegyék rá ismerőseiket, hogy ők is előfizessenek** a magyar nép kedvelt lapjára és igazi barátjára: a „*Független Ujság*”-ra.

Hazafiui tisztelettel

A „FÜGGETLEN UJSÁG”

szerkesztősége és kiadóhivatala

Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Mutatványszámot ingyen és bérmentve küldünk bárkinek.

MI UJSÁG?

Azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetésük június hó végével lejár és a kiknek egyidejűleg külön felszólító-levelet küldöttünk postautalvánnyal együtt, felkérjük, hogy **előfizetésüket mielőbb megújítani sziveskedjenek**.

A szerkesztőség.

Urnapja. A katolikus egyház egyik legszebb ünnepe volt a héten, Urnapja. Az oltári szentséget e napon ünnepi körmenetben hordozzák körül. Jelképe ez annak, hogy a legméltóságosabb szentség az oltári szentség az egész világ imádságára méltó.

Uj udvari tanácsos. A király Libits Adolf királyi tanácsos és József főherczeg uradalmi igazgatójának, a mezőgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül, a magyar királyi udvari tanácsosi ezimmet díjmentesen adományozta.

Kun Bertalan ünneplése. Kun Bertalan, a miskolci ref. püspök június 11-én töltötte be ötvenedik évét annak, hogy Miskolczon lelkész. Erre az alkalomra nagyszabásu egyházi beszédet mondott az ősz főpap, akinél az összes felekezetek, rendek és testületek tisztelegtek.

Váratlan örökség. Wimmer József, a temesvári spódiungyár munkása, a ki nagy nyomorban tengődött, Olmützből értesítést kapott, hogy 100,000 korona örökség szállott reá Wimmer Pál nevű nagybátyja révén. Utipénzt úgy adtak neki össze a gyár alkalmazottjai, hogy Olmützbe mehessen.

József főherceg a székelyek között. A mult héten József főherceg Székelyudvarhelyen járt, ahol a székely nép Majláth püspökkel élén üdvözölte a népszerű főherceget, akinek tiszteletére a várost kivilágították.

Magyar nő kitüntetése Bécsben. Szép kitüntetés érte Bécsben a magyar származású Szöke Hermina asszonyt. A bécsi női iparkiallitáson általános feltűnést keltett selyemből himzett arczképe, amely Zsófia főhercegnőt és királyunkat ábrázolja gyermekkorában. Szöke Herminát maga Mária Jozefa főhercegnő és férje Ottó főherceg, igen elismerő szavakban dicsérte meg a sikerült képért, amelyet a király is megtekintett, de akkor a kiállító nem volt ott. Szöke Hermina művészi himzéséről nagy elismeréssel emlékeznek meg a bécsi lapok is. A sikerült remek himzésért aranyérmét és kitüntető diplomát kapott.

Pusztító zivatarok. Kaszoly községben pusztító vihar volt a mult szombaton, amelynek három gyermek esett áldozatul. Gerold Mihály gazda feleségével és nagy leányával kiment a mezőre s három gyermekét otthon hagyta. Ezelatt kitört a zivatar, a villám Gerold házának kéményén becsapott, a három gyermek a nagy légnymástól elvesztette eszméletét, a villám pedig felgyújtotta az ágyneműt, mely lobogó lánggal kezdett égni. A pusztító tűz gyorsan átkapott a szobában levő butorokra, sőt lobbot vetett a földön heverő gyermekek ruhája is. Mire a községben észrevették az égő házat és segítséget hoztak, a két kisebbik gyermek, a hat éves Lizi és négy éves Etelka már halva volt. A tiz esztendő Mihályt még elve mentették ki az égő szobából, de mire a megrémült szülők a mezőről hazaértek, szintén kiszenvedett. Az egész környéken nagy a részvét a szerencsétlen család iránt. — A torontálmegyei Billéd községben a mult pénteken óriási felhőszakadás volt, amit jégverés követett. A jég, mely sok helyen garmadába gyűlt össze, teljesen tönkretette a jelentékeny kukoriczatermést és elverte a buza jó részét is.

Selmeczbánya ünnepe. Selmeczbányán e hó 30-án avatják föl az új diszes bányászati akadémiái palotát s július elsején két országos egyesület tartja ott az évi közgyűlést: az „Országos magyar erdészeti egyesület” és az „Országos magyar bányászati- és kohászati egyesület”. Mindezeknek az alkalmából, nagyszabású ünnepségekre készülnek Selmeczbányán.

Véres biróválasztás. Bázoson véres biróválasztás volt a minap. A két jelölt hívei összeverekedtek, majd késre mentek. Lengauer György esküdt 14 szurástól találva holtan rogyott össze. Azonkívül 16 ember kapott többnyire súlyos sebeket. A harc helyét vértócsa jelölte. A verekedés kezdeményezőit elfogták.

Aranytoll egy igazgatónak. A tanítóképző intézeti tanárok kolozsvári közgyűlésük alkalmából aranytoll és ezüst tintatartóval lepték meg Nagy László tanítóképző intézeti igazgatót, aki tiz év óta szerkeszti a „Magyar Tanítóképző” című szaklapot. A kartársak nevében Somogyi Géza znióváraljai tanítóképző-intézeti igazgató

üdvözölte s kiemelte Nagy Lászlónak a közoktatás, de különösen a tanítóképzés, a népiskolaügy, a tanítóképző tanárok érdekeinek előmozdítása körül kifejtett tevékenységét.

Lengyel asszonyok anyanyelvükért. A szegény lengyel nemzetet három felől fojtogatják. Szabadságuk nincs. Rabok és koldusok. De van még egy kincsük, nemzeti nyelvük, vigasztalójuk, reményük dajkája. Az erőszakos németesítés attól is meg akarja fosztani őket. Posenben e miatt most a lengyel nők nagy gyűlést tartottak, hogy tiltakozzanak a németesítés ellen. Grófnők és szegény asszonyok együtt tanácskoztak, együtt sirtak és lelkesedtek hazájuk nyelveért. Inkább a szívüket szakítsák ki, mint azt. Végre egy szívvel-lélekkel elhatározták, hogy a porosz tartománygyűléshez a következő határozati javaslatot nyújtják be:

1. A vallástanítás ezentul ne német, hanem lengyel nyelven történjék. 2. A szülők és ne a tanítók döntsék el a tanulók nemzetiségét. 3. Az összes népiskolákban és a felsőbb leányiskolákban megengedjék a lengyel nyelv tanítását. 4. Vonják vissza a lengyel nyelv ingyenes tanítására vonatkozó tilalmat.

Szép és lelkes határozatok ezek, honszerető lengyel nők, de a hatalom aligha fog engedni s nem az iskolában, hanem otthon kell ápolnotok nemzeti nyelveteket! Így tettek a magyar nők is a Bach-korszakban.

Két község végzete. Torontálmegye két magyar községének, Borscsa és Bárányosnak, egész területe több nap óta vízben áll. Rájuk szakadt a Duna és Temes áradata. Gabonát, gyümölcsöt, minden egyéb termést elmosott a víz, az egész környék egy nagy tó, amelyből csak a házak látszanak ki, mint a pocsolyába rakott tégladarabok. A községek lakosságának nagy része már folyamodott külföldi utlevélért. Nagyon elcsüggedtek, mennek hát ki, Amerikába. Öt év óta Borscsát és Bárányost esztendőről-esztendőre előnti az áradás és volt rá eset, hogy kilencz hónapig állott a víz utcaikon és a szántóföldeken. Háromezer ember él huszezer holdnyi földterületen és nem bír megélni. Ingoványos földbe kár a vetőmag, eladták hát gazdasági szereiket, marháikat és a mit érte kaptak, jó ideje abból tengődnek. Három-négy hónapig is el vannak zárva a világtól, posta, élelmiszer, orvosság nem kerül, orvos oda be nem teszi lábát. Pedig Borscsa és Bárányos jobb sorsra hivatottak: kitünő fekete földjük van, s a bántási buza messze földön híres. Nemzetiségi területen is van a két község, horvátok, szerbek hol esufolják, hol esábitják jó magyar lakosságát. Mágyarságukba vetett bizodaluknak épségére vall azonban, hogy ötször járt már Budapesten a földmívelési minisztériumban Borscsa és Bárányos küldöttsége, hogy az államtól az egyedüli segítséget, az ármentesítést kikérje. Eddig hiába jártak. Egy reményük van még: ha most hatodszor teszik meg az utat föl Budapestre, nem hiába teszik, hanem sikerülni fog nekik a miniszter figyelmét rávonni az ő nagy bajukra.

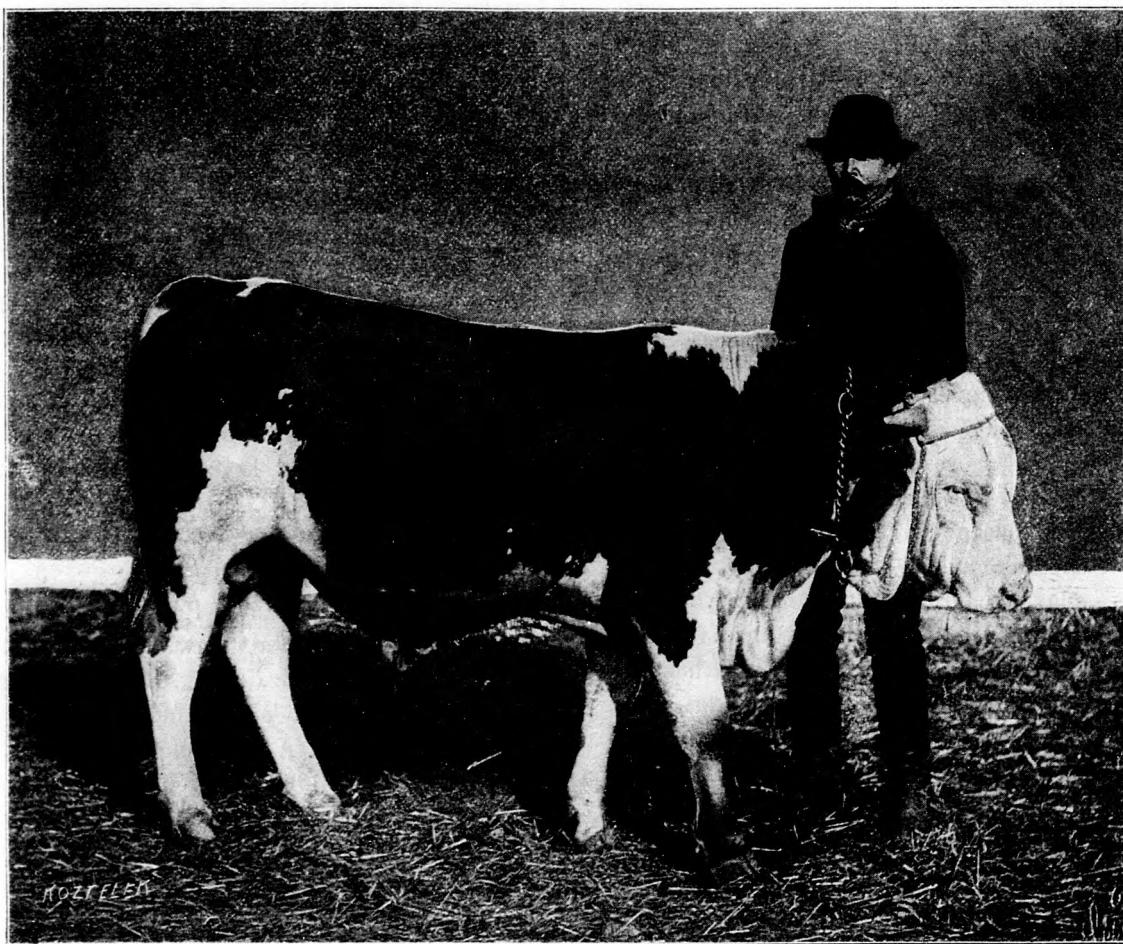
GAZDASÁGI DOLGOK.

A kuhlandi marháról.

A tejelőmarha tenyésztését mind nagyobb mértékben karolják föl a magyar gazdák. A földművelésügyi miniszterium által alakított és vezetett falusi tejszövetkezetek után a kisebb gazdák is képesek

Erős testalkata a kuhlandi marhát nagyon alkalmasossá teszi arra, hogy a hegyilegelőket kihasználja, azért leginkább a dombos vidékekre a legalkalmasabb.

Hogy ez a jó marhafajta szép is, azt az ide-mellékelt képen látható egyéves *Álmos* nevű bika is mutatja, melyet *Harsányi József* nevelt Abauj-Tornamegyében s mely a legutóbb Kassán megtartott tenyészbika-kiállításon az első díjjal volt ki-tüntetve.

Álmos 1 éves kuhlandi bika.

ez előállított tejet jól értékesíteni, természetes tehát, hogy a kisebb gazdák is igyekeznek jobban tejelőmarhát beszerezni, mert ez nagyon kifizeti magát. Hazánkban számos külföldi tejelőmarha van már elterjedve s ezek között egyike a legjobbaknak a kuhlandi marha.

A kuhlandi marha sötétbarna-szinű fehér-foltos, erős csontozatu, nagytestű állat, mely kitünően tejel, de nagyon jó igásökröket lehet nevelni belőle és hizlalása is jól kifizeti magát. A kuhlandi marha különösen a vastagabb száru növényekből álló dus legelőt szereti és a legelőn tartva is jól tejel, nem szükséges, hogy pusztán istállóiban tartassuk.

A tornai kazal készítése.

A jó gazda mostanában gondoskodik arról, hogy állatjainak télire elegendő és jó takarmányt tegyen el. Legjobb takarmány a széna. Csak hogy a széna is csak úgy jó, ha kellő száraz időben készíthetjük és készítésének ideje alatt az eső a széna legjava részét ki nem mosta. Ha tehát az esőtől való féltünkben a szénát jól el nem készíthetjük, vagy olyan takarmányt akarunk télire eltenni, amelyben nagyon sok a víz és így megszáritása nagyon nehéz volna, mint p. o. a tengeri csalamádénál, úgy másként is elrakhatjuk az ilyen takarmány, t. i. besavanyítás által.

EMLÉKEZÉS.

A besavanyításnak egyik neme az u. n. tornai kazal készítése, melyet a kisgazda is czélszerűen megcsinálhat, azért ennek a készítési módját időszerűnek tartjuk az alábbiakban ismertetni.

A zöldsztakarmány kaszálás után azonnal behordatik. Fontos, hogy a takarmány teljesen friss állapotban hordassék össze. Félig szikkadt állapotban behordva, az eredmény már kétes. Hogy miért, azt alantabb magyarázzuk meg. Sőt az sem baj, ha harmattól vagy esőtől nedves a takarmány. Sok esetben rakatott össze esőtől egészen vizes takarmány, a nélkül, hogy a kazal megromlott volna. Ez már magában véve is nagy előny, mert esőben is lehet folytatni a munkát, sőt ilyenkor a gazdaság rendes személyzete nem lévén más irányban elfoglalva, jól kihasználható. A kazal természetesen tetszés szerinti helyen lehet felállítani. Előnyös, ha

a kazal szín, vagy más fedél alá kerül, de ez sem okvetlenül szükséges, mert szalmából is lehet a kazalnak fedelet rakni, mely az esővíz beszivárgását megakadályozza. A kazalnak alakja mindenesetre négyzet legyen; hossza is szélessége is legalább 8—10 méter. Kivánatos ugyanis, hogy a kazal minél kisebb felülete érintkezzék a levegővel s ez leginkább ugy érhető el, ha teljesen szabályos négyzet alakban, függélyes fallal rakatik a kazal. Ha a kazal hossza és szélessége 8 méternél kisebb, akkor a kazal tetejét csakugyan szükséges lesz kövekkel vagy földdel megterhelni, mert önmagától minden irányban elegendő nyomást kifejteni nem leend képes. Különösen, ha magassága sem éri el a 6 métert. Itt tehát csak olyan kazlakról leend szó, melyek legalább 8 méter hossz és ugyanolyan széles átmérővel, 6 méter magassággal bírnak.

Kimérjük tehát a kazal területét s a négy sarokra négy oszlopot ültetünk be; ha van 8 méter hosszú erős deszkánk, akkor a négy oszlop elegendő; ha nincs, akkor még négy oszlopot alkalmazunk minden két oszlop közé a közepre. Szalmából ágyat csinálunk most már a kazalnak s az oszlopokon belül, azokhoz támasztva, deszkákat fektetünk éllel a földre, úgy, hogy a deszkák bezárják most már azon négyzetet, melylyel a kazal fog birni. A deszkák által alkotott négyzetbe rakni kezdjük a zöldtakarmányt, egyidejűleg azt jól megtaposván. A taposásnál különösen a kazal szélének letaposására kell nagy súlyt fektetni; a középrészletet kevésbé szükséges taposni, de a szélek letaposásától függ az eredmény. Mennél jobban letaposattuk a széleket, annál inkább kizártuk a levegőt, tehát annál jobb takarmányt fogunk nyerni.

Ha a kazal a deszkák szélességéig emelkedett, akkor ezeket egy deszkaszélességgel feljebb húzzuk, mert hiszen a deszkák csak arra valók csupán, hogy a kazalnak függélyes oldala megadassék. A deszkákat azután folytonosan feljebb és feljebb emeljük, ezen közben a széleket mindég tapostatván, miglen az eltartandó takarmány mind bele nem került a kazalba. Az utolsó zöldtakarmány mennyiséggel egy kis tetőt csinálunk a kazalra, jól letaposván azt, végül pedig körülbelől 1 méternyi vastag nedves szalmát rakunk a tetőre, erre pedig néhány gerendát fektetünk. A kazal magassága egyharmadára is le fog süppedni s a következő kaszálás alkalmával, kibontván a tetőt, folytatjuk a kazal rakását s megtehetjük ezt akár 1—12-szer is egy nyáron, a nélkül, hogy ebből bármiféle hátrány származnék. (Vége köv.)

Lám megmondtam . . .

Irta: Csernay Ödön.

Nádfedeles kunyhó áll a Sajó partján. Egészen a falu szélén, kertjét megöntözik a Sajónak sárgás hullámai; a víz szélén kaczerán bámul be a habokba egy pár kihaladozott törzsű fűzfa. Ez a kerítés. Maga a kert kicsiny, az egyik vége virágos, a másikban zöldellik a petrezselyem, a répa bugás szára. A házat magát piros virágu paszuly futja be. Olyan barátságos kedves kis ház. Udvara tiszta, falai fehérek.

A konyhából lágy dalolás hallatszik. Benkő Erzse dalol ott bent, a falu legszebb, legdolgosabb lánya. A nóta szomorú. Egy messzire eltávozottat sirat, a ki idegenben bolyong, a ki talán felejté az itthoni kedvest. Vagy aki elhagyatottan, talán rossz sorsban a legnagyobb kétségbeesés között szomorodik. Vagy talán azóta pihen a messze idegen hantok alatt. Fekszik érzéketlenül, halva.

Benkő Erzse kinéz tiszter is az utcára, de csak nem látja az öreg Petit, a ki a leveleket szokta

széthordani. Pedig hát már ma okvetlen el kellene jönnie. Még tegnap, tegnapelőtt, de már egy hét előtt vagy még előbb is itt kellett volna lennie annak a levélnek, a mit olyan nagyon vár.

Eljön az alkony, el az este is, levél újra nem érkezett. Az öreg Peti még csak feléje se jött Benkőéknek. Leszállt az éj is, Benkő Erzse megint csak szomorúan hajtotta le a fejét nyugvóra. Talán sirt is az éjszaka. Csak úgy esendben, néma könnyekkel, mert hát nem szabad senkinek se tudni, hogy ő szeret. Nem szabad hallani fájdalomszót ajkáról, csak így dalban öntheti ki a bűját. A kesergő nótát elkapja az alkonyi szellő és elviszi oda is talán, a hol most ő van, talán elhagyatva, talán vigan . . .

Oda nem viszi . . .

Szerették egymást nagyon Benkő Erzse és Faragó Bálint. Mind a kettő szép volt. Mind a kettő szegény.

Faragó Bálint, mikor haza jött a katonasorból, apja még azt a meglevő kis földet is elpredálta már. Nem is találta itthon az öreget, elment oda, a hová Püspökiből már sokan elvándoroltak. Tul a tengeren, az ígéret földjére. Azt hitte mindenki, hogy tényleg az ígéret földje. Az öreg Faragó is irt a fiának, hogy menjen utána. Jól megfizetik ott a munkát. Igaz, hogy ott nem a földet szántja, nem kaszál, hanem bent a füstös poros gyárakban kell dolgoznia. De hát jól fizetnek. Soká ugyan nem tartja ki azt az életet, de hát ő még fiatal, erős. Majd gyűjt ott pénzt, aztán majd hazajöhet.

Faragó Bálint jó ideig nem hallgatott az apja hívó szavára. Idekötötte őt két bűvös szem sugara. Nem ment az új világba. Beállt a paphoz kocsisnak.

Hanem hát a szegénység rossz tanácsadó. Apja nem szünt meg őt csábitani. Egy este aztán — holdvilágos csillagos este volt — azt mondotta Benkő Erzsének:

— Elmegyek én mégis apám után.

A lány elnevette magát.

— De igazán elmegyek. Itt én küzdhetnék száz esztendeig is, amíg annyi pénzt összeremthettek, hogy téged elvegyelek. Annyi pénzt, amivel egy kis gazdálkodást kezdessek.

A lány nem nevetett már, csak nézett rá hoszszasan s így szólt:

— Aztán itt tudnál hagyni engem?

— De mikor érted teszem ezt is.

— Bálint — Bálint — szólt a lány komoly hangon — nem jó vége lenne annak a te tetterednek. Meglásd a te apád is megbánja még, hogy itt hagyta a faluját. Ha kiszakítod a virágot földjéből, más talajban nem virít az többé. Csak akkor nyílik tovább, ha ugyanoly földbe ülteted át. Parasztembernek nem való a városi élet. Hát ha még az a város kint, más országban van, a hol se rokon, se jóbarát nincs körülte, a hol nem érted mit beszél a másik, a hol téged se ért meg senki. Panaszodra néma minden fül, örömdet nem tudod megosztani senkivel. Maradj te csak itt Bálint. Tűrünk, várunk, majd csak megsegít a jó Isten és egymásé leszünk.

Hasztalan beszélt. A legény fejébe sokkal mélyebben bevette magát ez a gondolat. Hasztalan sirt a lány. Nem használt az se. Utra kelt Faragó Bálint. Neki indult az idegen világrésznek. Tudta a módját, hogy kell. Hogyne tudta volna. Püspökiben minden parasztember tudja már, hogy kell ebből a szép hazájából kivándorolni.

Ott bucsuztak el a Sajó partján. Fülemlile csattogott bele a lány sirásába. Sirt a legény is,

pedig kemény szivü volt. Nem bucsuztak el örökre. Faragó Bálint megígérte, hogy 3 esztendő múlva akárhogy megy a sorsa, visszajön. Akkor aztán egymáséi lesznek.

És elment...

A saájópari nádfedelü kis háznak vig Benkő Erzséje azóta szomorú lett. Dalolt ezután is, de csak kesergő nótákat. Várt hűségesen. Eltelt már szerencsésen két esztendő. Faragó Bálintnak nem ment valami nagyon jól a dolga, de azért lassanként összekuporgatott mégis egy pár forintot. Mire letelik a három esztendő, addigra lesz elég pénz ahhoz, hogy visszaváltsa azt, amit az apja eltékozolt. Irt a legény szorgalmasan. Minden hórapban jött tőle egy-egy levél, néha kettő. Benkő Erzséje még se bizott. Valami kiirthatatlan titkos sejtelem azt sugta neki, hogy nem látja soha Faragó Bálintot. Pedig hát nem volt oka az aggodalomra. Minden levél azt mondta, hogy Faragó Bálint hamarosan befogja tartani a szavát, meg egy rövid esztendő aztán itthon lesz.

Benkő Erzséje a mint ott ült a fűben, egyszerre csak végigdől arccal a ráborult a szomorú irásra. Most már kitört a fájdalom a lelkéből. Zokogott és sirásába belevegült a hangos jajszó:

— Lám megmondtam, hogy ne menj el...

SZEGÉNY BARDOCZNÉ.

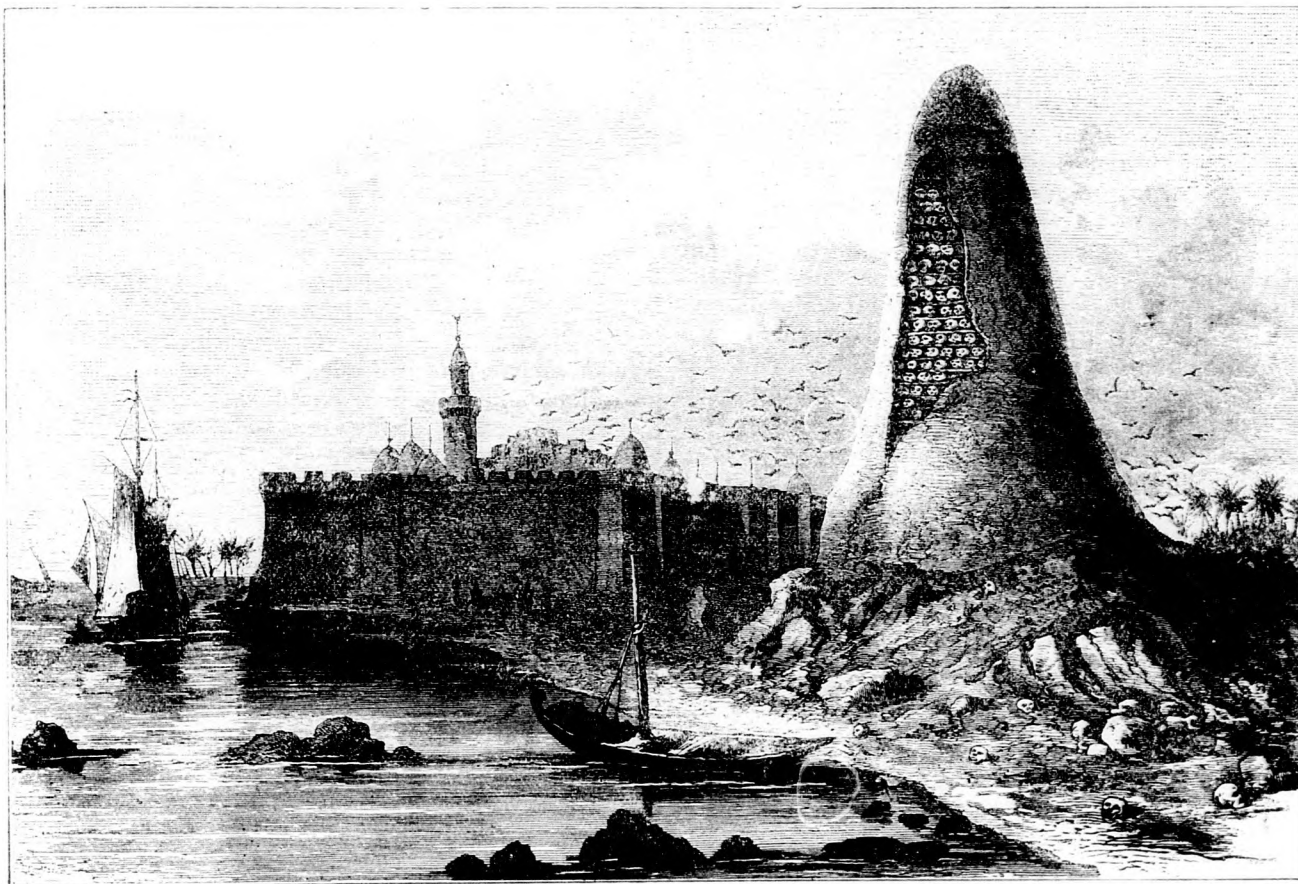
— REGÉNY. —

A „Független Ujság” számára írta: Péterfi Tamás.

(Folytatás.)

Készülődni kezdett a hadjáratra. Hadai mikor összegyűltek, ellepték az aranyhegységet. Fekete volt harcossaitól a föld és a kősziklák oldalai elsötétültek. Mielőtt elindulna a világot megverni a nagy király, eléje veti magát egy vén anyóka, hogy engedje jövedőt mondani vagy tapossa el.

A hatalmas király meghallgatta a földön nyö-

Koponya-torony Dserba szigetén.

... Csak most késik oly szokatlanul a levél. Harmadik hete már, hogy itt kellene lenni és még sem jön.

Ezért várja Benkő Erzséje oly türelmetlenül az öreg Petit, a levélhordót nap-nap után. De csak nem jött.

Egyszer aztán mégis eljött. Már messziről lobogtatta az irást.

— Hugom meggyütt a levél.

A lány örömtől dobogó szívvvel veszi át. Meglátszik a gyűrött papíron, hogy messze utat tett meg. Hanem az irás... az irás valami idegenszerű.

Az örömet csakhamar aggodás váltja fel. Hátraszalad a levéllel a kertnek susogó szilvafái alá, aztán izgatottan tépi fel a borítékot. Csakugyan nem a Bálint irása. Az öreg Faragónak reszkető, kusza sorai tűnnek elő az irásból.

A leány olvassa:

„Tudatom veled kedves lányom, hogy Bálint fiamnak azelőtt két héttel a gép elkapta a kezét és töviből kiszakította. Bevitték a kórházba, ha a jó Isten nem segít rajta, bajosan gyógyul fel...”

szörgő féreg kérését. Hadd mondjon jövedőt tehát. Ez a vén asszony a boszorkányok nagyanyja volt vén-asszony képében s ilyen jövedőt jósolt a világhódító királynak.

— Oh leghatalmasabb ura a világnak. Azt látom a jövedőbe írva másoktól láthatlan betűkkel, hogy győzni fogsz a csatákban, de egyetlen leányodat ne vidd magaddal. Ember meg nem védheti, fegyver meg nem óvhatja legdrágább kincsedet.

Külső támadástól csak a fenevadak oltalmazzák, belső ellenségtől csupán a föld mélye védheti meg. Boecásd az égre nyilad vesszőjét oh hatalmas király és a merre az hajlik visszaestében, arra a legközelebbi sziklatetön óriási gödröt készítes számára. Ott megtalálod az anyaföld oltalmát gyermekednek míg visszatérsz. Kivülről pedig fenevadakkal őriztesd minden kincseiddel együtt gyermekedet. Ha pedig ezt nem teszed meg oh hatalmas király, akkor tiportass szét engem, ki kétszáz esztendőt láttam elmulani fejem felett, de a szép királylány elmulását látni nem akarom.

A király követte a vén boszorkány tanácsát. Nyilát

magasra röpitte, mely óriás szikla felé hajolva esett le. Annak a kőóriásnak tetejére több ezer embert rendelt esákányokkal, lapátokkal, hogy a nagy gödröt kiássák. Három holdfogytaig ástak éjjel-nappal fölvaltva az emberek. A szédítő mély sziklaüregnek három oldala egyenes, a negyedik lépcsőalakban maradt s azon hordották ki a gránitdarabokat. Negyedik holdtelte előtt, a mint dolgoztak a mélységben, egy esákányütés után forró meleg víz szökött fel a sziklaüreg mélyén. A munkások ezrei nagy örömrivalgásokkal jelentették a hatalmas királynak, hogy a földből jövő védelem előbujt. Megszüntették a mélyebbre ásást, csupán az üreget tisztították ki. A forrás vizének, hogy ne árássa el az üreget, egy lyukat furtak a gránitoldalon, hol kifolyhasson. Azután a gránitlépcsőket felülről kezdve lehordották mind a mélybe s kőköcskáiból csarnokos várat raktak a gödör fenekén. Mikor a gránitház elkészült, a kőlépcsők mind le valának hordva, hogy kijárási nem maradt a lent maradottaknak, hanem hosszú köteleken távozhattak egyenkint.

(Folyt. köv.)

Képeinkhez.

Emlékezés. Thyü a tagadóját, micsoda idők voltak azok, midőn Kati meg Juczi néni fiatal, karsu, üde arczu, 16 esztendő s lányok voltak! A két néni, akik a hetvenes évek felé közelednek, vagy tán már el is hagyták, a rég tovatűnt szép fiatal korukról emlékeznek. Ránézós öreg arczuk szinte kisimul a kedves emlékek fölött való töprengésben. Kati néni ujján mutatja a kikoszarozott kőrök számát, Juczi néni pedig tenyerébe hajtva ősz fejét, hamiskás mosolylyal az arczán nyilván arra gondol, hogy bizony az ő fiatalkorának is van elég kedves emléke.

Koponyatorony Dserba szigetén. Dserba sziget a Földközi tengerben fekszik Egyiptomhoz közel. Ez a kis sziget arról nevezetes, hogy az ó-kori népek elesett hőseik koponyáit e szigeten gyűjtötték össze, magas tornyokat építve azok részére. Mai képünk a Dserba sziget egy részét mutatja be a koponyatoronnyal együtt.

Számrejtvény.

Longyel Ferenczről.

5, 17, 2, 3,	Kiesi vad, ámbár jó futó.
46, 13, 8, 28, 4,	Magyarországban egy folyó.
10, 7, 24, 25, 26,	Nagy madár — nevével így írják.
12, 9, 19, 11,	Víz növény ez — szép sima.
20, 15, 38,	Ez a tatároknak Úra.
38, 39, 40, 41,	Kiesinynek az ellentéte.
23, 22,	Ez a cipészek eszköze.
21, 16, 6, 31, 12, 7,	Vajda János — egy drámája.
30, 45, 44, 34, 29,	Oroszország egy folyója.
32, 33, 36,	Igen sok beteget kinez.
42, 47, 42, 43,	Egyháziilag ez kormányoz.
48, 49,	Németeknél igent jelent.
35, 37,	A b c — két betűje ez.
1—49,	Petőfink — a költő király — Egyik szép emléksora ez.

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni. Megfejtési határidő június hó 23.

A „Független Ujság“ 23. számában közölt talány megfejtése

„Szerelem a nap a holdba.“

Helyesen fejtették meg: Wöröss Janka, Klósz Anna, Gulner Mihály, Szathmáry Sándor, Kreiner Mátyás, ifj. Brunner András, Gál Károly, Nagy János, Viasz János, Kiss József Henrik, Horváth János, Zachár László, László Endre, Szentimrei földmiskola tanuló.

A sorshuzásnál Wöröss Janka k. a. (Nagy-Igmánd) neve jött ki elsőnek, kinek a kifizető jutalomdíj gyanánt Péterfi Tamásnak „Közös sors“ című eredeti székely regényét küldöttük meg.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Forgó János urnak. A peronoszpora elleni permetezésre legalkalmasabb az u. n. bordói keverék, amelyet különböző erősségben készítenek. Első permetezésre elegendő az 1 $\frac{1}{2}$ %-os oldat, vagyis egy hektoliter vízre veszünk 1 $\frac{1}{2}$ kg. rézgáliczot és 1 $\frac{1}{2}$ kg. égetett meszet. A peronoszpora ellen tulajdonképpen csak a rézgálicz nyújt védelmet, a mész azonban azért kell az oldatba, mert a rézgálicz magában a szőlő levelét és hajtásait megmarná és a mész épen ezen maró hatását veszi el az oldatnak. Az első permetezést a virágzás előtt kell végezni. A második permetezésre is elegendő a 2%-os oldat, amelylyel a szőlőt meg kell permetezni, ha az első permetezés után erős esők lettek volna, amelyek az első permetezés oldatát a levelekről lemossák. A mész helyett szódát is lehet venni a rézgáliczhoz, ezzel az oldatot könnyebb elkészíteni, de a hatása nem oly biztos, mint a bordói léé. — **1895. sz. előfzető.** 1. A Manninger-féle repülőgép sorsáról közelebbit nem tudunk. Valószínűleg ez is csak oly kevéssé sikerült, mint a többi hasonló találmány. 2. Váltóit mindenáron szerezzé vissza, vagy ha ez állítólag azért nem lehetséges, mert az ügynök már azokat elveszítette, vegyen tőle tanukkal láttamozott elismervényt, hogy az illető egyenkint felsorolt váltók értékét Ön neki már kifizette. 3. Adótörlesztés miatti kérvénye dolgában legezelszerűbb, ha a községi jegyzővel beszél. Ő részletes felvilágosítást adni köteles. — **Valkó János** urnak. Kérdésére a feleletet legközelebb közölni fogjuk, előbb szakértőnkkel kell beszélünk. De magánlevélben feleletet nem adhatunk, már csak azért sem, mert az Ön kérdése oly közérdekű, hogy jó, ha a feleletet más előfzetők is olvashatja.

Budapesti piaczi árak.

Budapest, 1900. június 16-án.

Gabona. (Árak métermázsánként értendő.) *Buza* 15.72—15.74 K. *Rozs* 13.80 K-től 14.00 K-ig. *Arpa* 11.40 K-től 12.60 K-ig, jobb minőségű 12.80 K-től 13.20 K-ig. *Zab* 10.30 K. *Tengeri* 11.30 K. *Ujszi* ára .00 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	27.40	26.00	24.20	23.00	22.40	21.20	19.30	16.20	11.60

Buzakorpa finom 9.40 K, durva 9.40 K.

Egyéb magvak: *mák* 50—60 K 1 q., *bab* fehér nagyszemű 14—16 K, aprószemű 14—18 K, *tarka* 12—20 K, *lencse* 12—20 K, *borsó* héjas 20—24 K, *lóhere* 150—160 K, *lucerna* 128—132 K, *baltacim* 24—26 K.

Takarmányvásár. Rétü széna 380—600 fillér, mubar 600—640 fillér, zsupszalma 260—340 fillér, alomszalma 220—260 fillér.

Juhvásár. Belföldi hizlatt ürü 40—46 K.

Sertésvásár. Elsőrendű 320—380 kg. nehéz 102—104 fillér, 280—300 kg.-mos 108—102 fillér, öreg 300 kg.-on tuli 96—89 fillér, szerb 90—100 fillér.

Marhavásár. Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 60—67—, középminőségű 52—60—, alárendelt minőségű magyar ökör 46—52—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 42—64—, magyar tehén középminőségű 42—64—, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 42—64—, szerbiai ökör jobb minőségű 52—62—, kivitel —, középminőségű 46—50—, szerbiai bika 54—68—, szerbiai bivaly 46—52—, kiv. — koronáig métermázsánként elősúlyban.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 2.20—2.40 K, csirke 0.90—1.60 K, kappan hizott 0.00 K.—0.00 K.

Tojás alföldi 57—58 K, erdélyi 56—67 K, ládánként. Teatojás 100 drb 4.20—4.24 K.

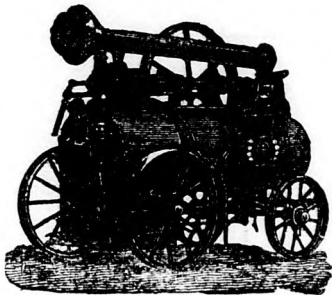
Tejtermékek. Teavaj 1.90—2.20, tejföl 50—56 fillér literenként, főzõvaj 1.20—1.60 K, tehénturó 16—24 fillér kg.-ként.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés K. 0.60—1.60 1 q 8.00—10.—, Petrezselyem 100 kötés 0.60—1.60, 1 q 36—40.—, zeller 100 drb 14.00—28.—, karalábé 2.40—4.00, vöröshagyma 100 kötés 0.—, 1 q 12—15.—, foghagyma 28—36.—, vörösrépa 100 drb 2.40—3.20, fehérrépa, fejeskáposzta 00—00.—, kelkáposzta 100 drb 2.00—4.00, vöröskáposzta 00—00.—, fejjessaláta 0.80—1.60, kötött saláta 0.—0.—, burgonya rózsza 1 q 5.40—6.20, sárga 6.00—6.20.

Fehér Miklós

gépgyára

Budapest, IX., Üllői-út 23. szám.

CSEREÜZLETEK loko-
mobilok és csép-
lógépekre köthet-
nek.

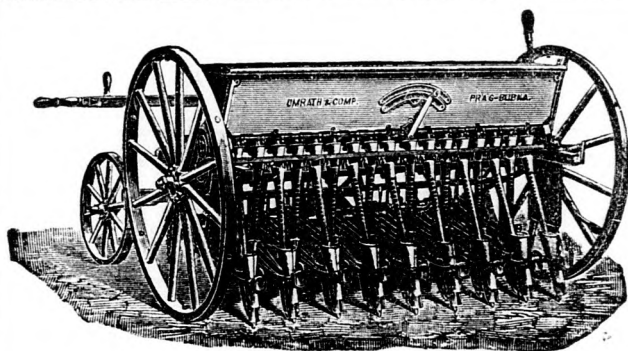
Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült gőzeséplő garniturákat, Compound lokomobilokat stb., raktáron tart mindennemű gazdasági gépet, földmívelési eszközt, továbbá

jól kijavított

lokomobilokat és cséplőgépeket különböző gyártmány és nagyságban, ajánlja jól felszerelt gépműhelyét gépek javítására és malomszerelvények gyártására.

Mérsékelt árak, kedvező fizetési feltételek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Sorvetőgépeket

a legújabb és legjobban bevált szerkezetben, egytetemes- és többvasú ekéket páncélacél-kormány-lemezekkel, boronákat, hengereket, konkolyozókat, gabonatisztító-rostákat, cséplőkészleteket kézi-, járgány- és gőzerőre, nagy választékban és jutányos árakon szállítanak

Umrath és Társa

mezőgazdasági gépgyárosok

Budapest, V. ker., Váci-körút 60. szám.

Árjegyzékkel és költségvetéssel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálunk.

U. i. Saját gyártmányú fűkaszálók és marokrakó aratógépek kitűnő szerkezetben jutányos árakon.

Készpénz kölcsön

földbirtokokra és házakra

a valódi becsérték háromnegyed részéig 20—60 évi törlesztésre. Birtokos fölmondhat bármikor, pénzügyintézet ellenben nem.

Lebonyolítás 14 nap alatt.

Konvertálás bélyeg- és illetékmentes.

Semmi előleges költség.

Beküldendő csakis telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv-másolat.

Ingtalan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,
Budapest, VI., Váci-körút 39.

A hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosok által is ajánlott intézetünk tiz évi fennállása óta 50.000.000 franyi kölcsönt szavatolt meg.

Kurcz Lipót és Társa

photocinkografiai műintézete

BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utca 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

Chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto)-typia, fametszet stb. útján.

Térképek, tervezetek, alaprajzok

photolithografailag legszebben és legolcsóbban sokszorosítottak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

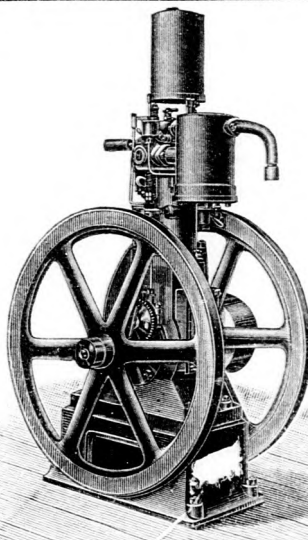
Ganz és Társa

vasöntöde és gépgyár részv.-társaság

BUDAPESTEN.

Petroleum és benzinmotoraink,

Msz. 17.

petroleum és benzin lokomobiljaink (Bánki és Csonka szab. rendszere.)

adómentes ásványolajjal a legolcsóbb hajtóerő.

Hatósági engedély nélkül bárhol felállítható. nem tűzveszélyes, egyszerű, tartós szerkezetű, gépészre nincs szükség.

Árjegyzéket kívánatra küldünk.

1899. évi forgalom: 26,480 bál.
Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét
a budapesti
gyapju-aukeziókra

melyek idei első sorozata

f. év július hó 1-én
veszi kezdetét.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Buda-
pest, Dunaparti teherpályaudvar” czimzett gyapjuküldemények
a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben,
valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket
elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

**ALFA SEPARATOR (RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG)**

ezelőtt **PfANHAUSER & Co.**

ALFA-SEPARATOROK (LEFÖLŐZŐ-GÉPEK)

MINDENNEMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.

Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.

* **BUDAPEST** *

VII. ERZSÉBET-KÖRÜT 45.

(ROYAL SZÁLLODA)

Gabonáinkat Vetőmagvak

értékesítjük a

legelőnyösebb beszerzése és értékesítése

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

Szuperfoszfátot,
kénsavas-kálit, kénsavas-ammont, kovasavas-kálit (dohánytrágyázásra)
kénport, (legfinomabb = 78% Chancel oidium ellen)

r é z g á l i c z o t 98-99%

legelőnyösebben szállít a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.